

«**TOTES LES EMPRESES COMENCEN SEMPRE DEL NO-RES**»

UNA ENTREVISTA AMB JOSEP MUSSONS I MATA

FRANCESC VILAPRINYÓ

L'aspecte entranyable de Josep Mussons i Mata (Igualada, 1925) amaga també una voluntat de ferro que li ha permès triomfar en la immensa majoria d'empreses en les quals s'ha embarcat. Mussons és un dels fills d'aquella Igualada de la postguerra, que va aventurar-se en moltes facetes, l'empresarial, l'esportiva i l'associativa. Ara, per a la *Revista d'Igualada*, ens parla de la seva joventut durant els anys de plom del franquisme, de la seva participació en els clubs esportius igualadins i de la seva vida com a emprenedor. Vinculat a la Caixa i sobretot conegut pel seu paper com a directiu responsable de la Masia de Can Barça, Mussons també recorda com el seu esperit inquiet va intervenir en l'arribada de la marca Bimbo a Catalunya.

En les darreres dècades, aquest igualadí, ha estat un dels representants més cèlebres de la capital de l'Anoia al món de l'esport. Durant la llarga presidència de Josep Lluís Núñez al FC Barcelona, Mussons va tenir un paper clau en el futbol formatiu, en el moment de l'arribada d'alguns dels grans talents que ha acollit el planter blaugrana. El seu afecte profund i inesborrable cap a la seva ciutat natal i la seva experiència i bagatge fan de la conversa amb ell una autèntica lliçó d'història i vida d'Igualada i Catalunya.

— **Com recorda la Igualada on va créixer? La història que ens ha arribat diu que, durant la Guerra Civil espanyola i després, la ciutat**

va tardar a alçar el vol i les condicions van ser molt dures.

— La ciutat va tardar a aixecar-se, sí. Ho vam passar molt malament durant el conflicte, perquè faltava de tot, i es va perllongar fins molt després de la guerra. Cadascú escriu la història com vol. El cert és que el període de dificultats extremes va ser més curt del que es diu, però puc dir que sé el que és passar gana. A la Rambla, veies la gent apinyada entorn els cotxes dels «nacionals» recollint barretes de pa.

Els dos primers anys van ser duríssims. Diria que l'any 1941 ja es podia respirar. Es parla que els vencedors van prohibir estrictament el català com a llengua i altres manifestacions culturals com la sardana, però almenys, aquell any, els nois del Centre Catòlic ja vam poder organitzar un Aplec. Vam crear aleshores l'Agrupació Folklorica d'Igualada, l'any 1941, i fèiem danses catalanes. Sí que és veritat que, quan anaves a l'Ajuntament, on hi tenia un íntim amic que hi treballava, no podies dir res en català. Vaig saludar a un íntim amic i em va corregir en castellà: «*no me comprometas, háblame en castellano*». Els dos primers anys eren molt durs, però a fora podíem parlar normal.

Es parla molt de la repressió franquista, però a Igualada vam tenir un centenar de morts en els primers moments de la guerra, quan anaven a buscar la gent a casa seva. Però no van ser igualadins

contra igualadins. Eren gent de fora que van venir, potser sí que puntualment per venjances personals, però eren milicians d'altres indrets que van anar a buscar gent propera a l'Església a casa i, en el cas més dolorós, els van afusellar a la Pobra de Claramunt. El franquisme va dictar penes de mort i també es va passar en la repressió. El Vaticà va demanar clemència en alguns casos i no n'hi va haver. Espero que els meus néts i descendents no vegin cap guerra.

— **En l'escenari de la postguerra, com vivien els joves?**

— Era molt diferent d'ara. Anar a passejar a la Rambla, o al Passeig... i els nois poder-li agafar el dit petit a una noia. Si podies fer quatre passes així, ja semblava que eres al cel. El que avui és normal, llavors era tabú, completament. Però ens ho vam passar bé, perquè ja havíem crescut en aquest ambient i vam aprofitar tot el que podíem fer. Els meus records més entranyables són amb els sardanistes, la Folklorica i l'esport.

— **Era fàcil moure's i crear i gestionar entitats esportives?**

— T'havies d'integrar a la institució d'Educación y Descanso. Un cop hi eres dintre, podies fer el que volguessis, dins les normatives del règim, que era dictatorial. Tot ho havies de fer a través del règim.

— **No es podia prosperar, fora de l'aixopluc de la Dictadura?**

— No. L'esport, per exemple, estava dins el Movimiento. Tot ho controlaven els falangistes. Tant és així que, quan en Samaranch va ser delegat nacional, se'l veia amb la camisa blava, però va dir que l'esport s'havia de desvincular de la política. I el van destituir. Després el van rehabilitar, amb la intervenció del futur rei. Samaranch ens va ajudar a Igualada a construir les pistes del camp de l'Ateneu, on vam fer els campionats d'Espanya, el 1956. Van venir 250 atletes de tot l'estat i va durar una setmana. I al Mercantil van venir els esportistes a veure una exhibició de danses catalanes. Van marxar amb molt bon record d'Igualada i alguns, de tan contents que van quedar de l'estada, es van

emportar algunes de les llambordes de la ciutat. Va ser una setmana de festa major.

— **En què més intervenia, en la faceta esportiva?**

— Jo feia escrits per a la premsa sobre el futbol. Aleshores, el Josep Castelltort, àlies el *Truco*, em va demanar si podia entrar a la Junta. També vam ser part de la gestió del Velòdrom, que vam construir a costa nostra. Allà hi va venir el Miquel Poblet, els germans Timoner, el Van Sterbergen... tots van passar per Igualada. El ciclisme igualadí va tenir molta sort amb un odenenc: Jaume Jorba. És increïble com es va moure per arribar a tenir el Velòdrom.

— **Al món de l'esport vostè és l'igualadí. Ha estat molt temps fora de la ciutat, i malgrat tot, se l'anomena així.**

— Sí. Quan estava de director de Bimbo, rarament agafava el telèfon si estava molt enfeinat... exceptuant el cas que em diguessin que trucaven d'Igualada. Fins i tot alguns que no ho eren pas ho deien, perquè els anés a atendre (**riu**). Les arrels són les arrels.

— **Com va ser la seva arribada a Bimbo?**

— Arran d'un viatge que vam fer amb la meva esposa a Mèxic, vam trobar-nos amb un parent llunyà. Ens van ensenyar la fàbrica de Bimbo i ens vam interessar per associar-nos-hi amb una fàbrica a Europa. Ells ens van dir que era un negoci familiar i que no hi comptaven, però al cap d'uns quants anys, un dels socis fundadors em va venir a veure a Igualada. Era català i volia que els seus fills vinguessin i es casessin aquí. Jo havia de buscar terrenys per preparar la implantació de Bimbo i, quan sortís el primer pa, tornaria a Igualada... on jo hi estava la mar de bé.

No havíem comptat que el primer pa podia sortir cremat o massa cru. Es va tardar una mica a fer funcionar l'engranatge, uns quants mesos. Uns mesos en els quals aquesta persona, que era de Terrassa, va tenir un greu accident de cotxe. Va estar en coma. Els altres socis de Bimbo a Mèxic em van demanar que continués al capdavant de la fàbrica. Va ser una desgràcia personal. Bé, dos

dels seus fills sí que es van casar aquí, un amb la meva secretària!

— **Com va encaixar la gent aquest producte tan diferent?**

— A Igualada tot m'havia sortit bé, però amb el Bimbo molta gent deia que el que tothom volia era el pa amb crosta. Tenia pànic que em diguessin que havia fracassat. Treballàvem molt per tirar-ho endavant, havia d'estar tou sempre, i jo havia de donar exemple estant-hi també els dissabtes i els diumenges. Els forners ens van fer la guerra quan es va comercialitzar el Bimbo, ho veien com una competència. Nosaltres els vam dir que era un producte nou, res a veure amb el que feien ells. No suplia el pa de taula, i al final van acceptar de vendre'l. Així ens vam poder estendre, amb fàbriques a Madrid, Santander, Màlaga. El pa de motllo es va dir de manera genèrica Bimbo.

La gent em recorda més pel Barça que per haver estat a la Caixa o a Bimbo, però el cert és que vaig tenir més responsabilitat en aquests dos llocs.

— **Com compaginava els negocis amb la gestió dels clubs esportius, en la seva etapa igualadina?**

— El negoci que tenia amb el meu soci Esteve Corbella a Igualada era de proveir amb «*materias curtientes*» els blanquers. Jo m'ocupava de la part comercial, el contacte amb els grans industrials. Tenia un horari que em permetia fer esport i també anar a fer un cafè de mitja tarda al Mercantil, o a l'antic Centre Catòlic, on veia molts dels empresaris i ja hi feia tractes comercials. Igualada no és ni un quart de Sabadell o Terrassa, però hi ha hagut molta vida social. Quan algú té una intervenció important en un camp, normalment a Igualada el criden perquè ajudi en un altre aspecte. Els activistes no estan en una sola cosa. És la màxima aquella que diu «*A Igualada, pocs fan molt*»... Jo compaginava presidència del futbol, vicepresidència de la Unió Ciclista o vicepresidència de l'atletisme. També teníem club de boxa. Estava posat en moltes coses i per això, en el seu moment, en Nicolau Casaus em va venir a buscar quan es va presentar el 1978 a la presidència. Em va demanar que jo m'ocupés de les seccions precisament per tot aquest bagatge.

— **Un altre igualadí il·lustre, que al final va pactar amb Josep Lluís Núñez.**

— Núñez va proposar-li una vicepresidència i Casaus ens ho va consultar. Els de l'equip li vam dir que acceptés. El que no sabíem era que, entre les condicions que el nostre cap de cartell li va posar a Núñez, hi havia que integrés a la Junta a tres de nosaltres: Antoni Muntanyola, Carles Tusquets i jo.

La meva feina era vetllar per totes les seccions, però no hauria donat l'abast de veure partits d'hoquei i handbol, per exemple. Vaig agafar dos homes de confiança. Núñez em va convidar a dinar —jo no havia parlat mai amb ell— i em va demanar després que anéssim al club. Allà ens esperava l'Anton Parera i hi vam estar set hores. Al cap de dos anys, em va oferir el càrrec de responsable de la Masia.

A la Masia he estat pare, professor, confessor... La nostra feina era inculcar els valors: humilitat, treball, sacrifici. Cada dilluns, allà a la Masia, organitzàvem xerrades d'esportistes d'elit i personalitats, perquè els nois coneguessin de primera mà les claus de l'èxit personal i professional. Els he vist a tots: Guardiola, Tito Vilanova, Iniesta, Puyol, Amor... i al final Messi: quan jo plegava, ell entrava. Era l'any 2000. Joan Gaspart em va demanar de continuar, però jo havia estat vinculat al Nicolau Casaus i al Josep Lluís Núñez. Ells marxaven i jo ho faria amb ells. Bé és cert que em va quedar un cuquet, fer la Masia 2...

En conservo grans records. És bonic veure que els nois et recorden. No fa gaire, en un enterrament, l'Andrés Iniesta, que estava parlant amb un grup de persones, va apartar-se'n per venir-me a saludar. Em va dir «*le veo bien!*». Sap qui va ser la clau perquè Iniesta vingués al Barça?

— **Oriol Tort, diuen.**

— Hi va tenir molt a veure, sí. Ell, Martínez Vilaseca, Benaiges... són els que han donat forma al planter. L'Oriol Tort va fer una gran feina i li vam posar el nom a la residència. Gent com el Kubala i el Migueli també han ajudat molt. Però qui va portar l'Iniesta al Barça... va ser Camacho! En un sopar de la Federació Espanyola ens vam trobar a la mateixa taula. Vam parlar molta estona

i en un moment em va explicar que al torneig de Brunete «*hi aniria un noi d'Albacete que serà un crac d'Europa*». Durant l'àpat em va insistir diverses vegades que l'Andrés era un fora de sèrie i calia fitxar-lo i jo em preguntava com era que no estava en un gran equip. L'endemà l'hi vaig explicar a Martínez Vilaseca i ell em va confirmar que se l'havia seguit i també vaig parlar amb Tort. Vam enviar el Rodri i vam firmar el noi poc després, abans que ho fes el Madrid.

Aquest detall no l'he volgut desvelar durant molt temps, perquè quan Camacho estava treballant amb el Madrid, podia aprofitar la gratitud que sent la família de l'Iniesta cap a ell. Bé, el cert és que vam mantenir el secret durant molt temps. I Camacho no es va equivocar, no trobes? Quan vam triar un jugador del futbol base per anar a veure el Papa l'any del Centenari, el vam triar a ell. El llibre del Centenari del Barça li va donar l'Iniesta, no pas el president Núñez.

A la Masia teníem un sol dia al mes que podien triar el que volien. I durant els 20 anys, aquest dia del mes, sempre han demanat el mateix: macarons i pollastre.

— **Quina relació té amb la directiva?**

— Amb l'actual hi estem molt bé. El Sandro ens ha tingut molt en compte. Amb en Joan Laporta ni bé ni malament, es va oblidar de nosaltres. Quan et ve l'Iniesta en un moment d'aquests, paga la pena.

— **Igualada és especialment coneguda a nivell esportiu per l'hoquei. Però, just per això, els anys 90 hi va haver una gran polèmica amb el FC Barcelona, quan vostè n'era directiu.**

— Sí, vam haver d'intervenir pels problemes molt greus que hi van haver amb el Jordi Villacorta. El Nicolau Casaus i jo vam parlar amb el president, que el que s'estava fent no podia ser. Llavors el Villacorta es va moderar. Va ser molt important la intervenció del Nicolau Casaus, ajudant-me a explicar-ho al Núñez. Vam dir «*el Barça no és això*».

També vaig intervenir amb en Pep Guardiola, quan estava a la Masia. Era un xicot molt prim.

No era titular, i a la Masia els nois que no formaven part dels onze inicials no els podíem costejar l'estada. Vam parlar amb el president. Li vaig explicar que Guardiola era un estudiant modèlic i que calia mantenir-lo. Amb Carles Bestit i Paco Seirul-lo vam parlar i es va fixar un pla per enfortir-lo físicament i que pogués romandre al club. Encara que fos contra el criteri dels entrenadors. Ell sempre feia els discursos a la Masia, per Nadal, per exemple. És clar, parlava molt bé, millor que el Núñez, que no tenia gaire do de la paraula. Una vegada el Pep em va assenyalar i em va dir «*la culpa de tots els meus mals són d'aquest senyor. Hauria estat més tranquil*» i em va assenyalar (riu).

— **En la gestió del futbol base va coincidir amb l'època d'entrenador de Johan Cruyff.**

— Sí, no en guardo bon record. No va posar els peus a la Masia; el que feia la feina era Tonnie Bruins Slot. Bruins tapava els pecats del Cruyff. Algun Nadal havia hagut d'inventar-me «un fax de felicitació del Cruyff» per explicar al president i als nanos perquè no venia a una festa a la Masia. El Núñez ens fixava un pressupost molt cenyit i el Cruyff volia ser ell qui administrés la partida dedicada al planter. Divergiem sobre quins sous s'havien de fixar per als entrenadors del futbol base, perquè jo creia que tots havien de tenir el mateix i ell volia posar-hi homes seus i assignar-los remuneracions diferents. Jo li vaig dir que «*de futbol en saps més que jo, però en tema de muntar negocis a tu t'ha anat com t'ha anat a Lleida*». El Carles Rexach va haver d'intervenir i em va ajudar. El Cruyff ha fet coses importants pel Barça, no li podem discutir, però jo hauria fet les coses d'una altra manera. És un símbol del Barça i el futbol mundial, defensa que hi ha d'haver ex-jugadors a tots els llocs del club: però ara el futbol és economia i els ex-jugadors en aquest aspecte acostumen a fracassar.

— **I on queda Igualada, ara?**

— Bé, me'n sento orgullós encara. Quan, fa poc, al 30 minuts va sortir el reportatge sobre la pell i les empreses que exportaven, fins i tot el

Núñez em va trucar per felicitar-me (riu). Li vaig dir que no calia felicitar-me a mi per això...

M'agrada tornar sovint a Igualada, però ara cada cop que hi vaig m'emporto un disgust. Veig que dels que eren la meua colla, al Bar Goya, ja no en queden. Amb l'Enric Claramunt encara ens telefonem, però els altres ja no hi són. D'aquells que havíem estat a l'Agrupació Folklòrica ja no en resta pràcticament cap.

Evidentment l'enyoro molt. Tots els llocs on havia passejat de la mà amb la meua dona ja no són els mateixos. De les botigues del Barri de la Font Vella, que quan era jove n'hi havia 32 si mal no recordo, ara n'hi deuen quedar 2 o 3. El temps passa... He tingut molta sort a la vida i la primera sort és haver nascut a Igualada.

— **I com a empresari de prestigi que ha estat, quin consell dóna als actuals emprenedors igualadins?**

— M'agrada molt veure com es reivindica ara la pell de qualitat a Igualada. Quan em conviden a taules rodones sempre remarco el cas d'en Lluís Carulla, que va començar a fer de comercial de cubets de brou amb la marca Gallina Blanca. Ara té un imperi. Totes les grans indústries han començat del no-res. Si no es dóna suport als petits, és impossible tirar endavant. No es pot rendir ningú, aquí.

— **I a Catalunya?**

— Volem fer més del que ens deixen fer. No pot ser que la riquesa que generem ens la prenguin i després ens maltractin. El pitjor separatisme és el madrileny. Recordo amb gràcia el Madrid *cañí*, però ara han volgut fer de Madrid el centre de tot i convertir la resta en perifèria. M'havia agradat el Madrid del xotis, avui no m'agrada. Ens tenen enveja: no només pel mar, sinó per l'esperit mariner...

FRANCESC VILAPRINYÓ I ALBAREDA (Igualada, 1977) és llicenciat en Història per la Universitat Autònoma de Barcelona i Doctor en Història Contemporània per la Universitat de Barcelona. En l'àmbit anoienc, ha treballat i col·laborat en diversos mitjans de comunicació i ha estat cofundador del projecte editorial *Som Anoià*.